

UNIVERZITA KARLOVA
1. lékařská fakulta

„NuPhaC-EU rámec/model“ pro roli a vzdělávání sester v oblasti interprofesionální farmakoterapeutické/farmakoceutické péče a podávání léčivých přípravků

v prosinci roku 2021 byl dokončen projekt **DeMoPhaC** (Development of a model for nurses' role in interprofessional pharmaceutical care), který byl finančně podpořen programy „Erasmus+“ a „Consensus/MDMJ“. Projekt byl realizován v konsorciu partnerů ze 14 různých evropských zemí.

Projekt umožnil vytvořit tzv. „NuPhaC-EU rámec/model“, nástroj, který dovoluje co nejtransparentnější pohled na roli sester v rámci interprofesionálního mezioborového týmu při poskytování farmaterapeutické / farmakoceutické péče a podávání léčivých přípravků.

V klinické praxi lze tento model využít za účelem umožnění diskuze, posouzení a optimalizace kompetencí sester v této oblasti s ohledem na relevantní kontext a s cílem zajistit vysoce kvalitní a efektivní péči. V rámci výzkumné činnosti pak může být tento rámec/model nápomocný při řešení projektů a navrhování inovací v oblasti mezioborové farmakoterapeutické/farmaceutické péče s možností mezinárodního srovnání a posouzení.

Pro vzdělávání sester byl NuPhaC-EU rámec rozpracován tak, aby umožnil definovat kompetence, nutné pro převzetí zodpovědnost a výkon činností při poskytování ošetrovatelské péče v této oblasti. Vzdělavatelé ošetrovatelských studijních programů mohou tyto kompetence spojené s konkrétními činnostmi očekávanými na trhu práce využít pro optimalizaci svých vzdělávacích programů. Zároveň byl připraven hodnotící systém, který je dostupný v různých jazycích, a umožňuje studentům srovnání svých znalostí s ostatními.

Výsledky projektu jsou postupně publikovány. Aktuální informace je možné získat prostřednictvím našich webových stránek (viz níže). V mezičase jsme již také zahájili přípravy pro další doladění vytvořeného nástroje, které by umožnilo jeho širší využití či usnadnilo implementaci do praxe.

Webové stránky projektu:

<https://www.nuphac.eu/erasmus-demophac>

<https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/eplu-project-details/#project/2018-1-BE02-KA203-046861>

<https://kurzy.lf1.cuni.cz/course/view.php?id=46#>

Představení projektu:

<https://msweb.uantwerpen.be/Mediasite/Play/3e4d0e614e1e4d279add23b0f731766d1d>

Ústav teorie a praxe ošetrovatelství
1. lékařská fakulta Univerzita Karlova
Albertov 2049/7, 128 00 Praha 2
Tel.: 224 968 805
IČ: 00216208
DIČ: CZ00216208

Konsorcium partnerů	Země
UNIVERSITEIT ANTWERPEN	Belgie
UNIVERZITA KARLOVA	Česká republika
MARTIN-LUTHER-UNIVERSITAET HALL E-WITTENBERG	Německo
UNIVERSITY OF PELOPONNESE	Řecko
PECSI TUDOMANEGYETEM – UNIVERSITY OF PECS	Maďarsko
ANASTE ASSOCIAZIONE NAZIONALE STRUTTURE PER LA TERZA ETA	Itálie
STICHTING HOGESCHOOL UTRECHT	Nizozemí
HOGSKOLEN I OSTFOLD	Norsko
ESCOLA SUPERIOR DE ENFERMAGEM DE COIMBRA	Portugalsko
SLOVENSKA ZDRAVOTNICKA UNIVERZITA V BRATISLAVE	Slovensko
UNIVERZA NA PRIMORSKEM UNIVERSITA DEL LITORALE	Slovinsko
UNIVERSIDAD DE ALICANTE	Španělsko
UNIVERSITY ST KLIMENT OHRIDSKI BITOLA	Republika Severní Makedonie
SWANSEA UNIVERSITY	Spojené království

Shrnutí výsledků projektu DeMoPhaC

První studie, které se účastnilo 4 888 sester, 974 lékařů a 857 farmaceutů ukázala, že podstatná část respondentů považuje některé činnosti spojené s poskytováním farmakoterapeutické péče za nedílnou součást ošetrovatelské praxe, konkrétně edukaci pacientů (77 % respondentů), sledování dodržování léčeného režimu (85 % respondentů), sledování nežádoucích a terapeutických účinků léčivých přípravků (81 % respondentů) a podíl na preskripci (23 % respondentů).

Většina respondentů byla také přesvědčena, že ještě větší zapojení sester do těchto činností, povede ke zlepšení kvality poskytované péče: širší participace na edukaci pacientů (95 % respondentů), sledování dodržování léčeného režimu (95 % respondentů), sledování nežádoucích a terapeutických účinků léčivých přípravků (91 % respondentů) a preskripci (53 % respondentů).

Zároveň byla na stupnici od 0 /nejhorší/ do 10 /nejlepší/ posuzována u všech výše uvedených oblastí kvalita spolupráce mezi sestrami a lékaři (<7), sestrami a farmaceuty (≤4), a taktéž úroveň interprofesionální komunikace (<6).

→ Podrobné informace o výsledcích studie EUPRON:

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32499269/>

<https://msweb.uantwerpen.be/Mediasite/Play/a800f86251e4472c9c9494b7679d03441d>

→ Podrobné informace o výsledcích studie EUPRON v České republice:

<https://sciendo.com/article/10.2478/pielxxiw-2020-0021>

Druhá studie zahrnující 340 rozhovorů přinesla reflexi zdravotnických pracovníků nad možnou, jimi preferovanou, rolí sester při poskytování farmakoterapeutické/farmakoceutické péče a podávání léčivých přípravků. Názory na autonomii sester se v této oblasti značně lišily (*žádná, omezená, pouze pro některé činnosti, v případě nutnosti, široká škála pracovních úkolů a odpovědností*). Ačkoli participující uváděli, že širší participace sester při poskytování farmakoterapeutické /farmaceutické péči by mohla pozitivně ovlivnit kvalitu poskytované péče, diskutovány byly také faktory, na které by bylo nutné brát během případné implementace do praxe zásadní ohled: úroveň vzdělání, složení pracovního týmu, legislativu a regulační mechanismy jednotlivých zemí, ale také typ léčivého přípravku, se kterými by sestry pracovaly.

→ Podrobné informace o výsledcích kvalitativní studie:

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34043650/>

<https://msweb.uantwerpen.be/Mediasite/Play/d9fcc0a7d3b34430bff5b566dc2abefa1d>

Třetí studie zahrnovala provedení review iterárních zdrojů, na jejímž základě bylo popsáno 7 oblastí spojených s participací sester při poskytování farmakoterapeutické/farmakoceutické péče: 1) management terapeutických a nežádoucích účinků léčivých přípravků, 2) management (zajištění dodržování) terapeutického režimu, 3) management (zajištění) sebedpěče pacienta, 4) management (zajištění) podávání informací a edukace pacienta, 5) management (zajištění) předepisování a ordinací léčivých přípravků, 6) management (zajištění) bezpečné péče, 7) management (zajištění) návaznosti péče. V rámci těchto oblastí pak bylo identifikováno 26 s nimi souvisejících dílčích činností.

→ Podrobné výsledky scoping review:

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34268910/>

<https://msweb.uantwerpen.be/Mediasite/Play/06f7972aa9bc4c31b8f1141bde7e5d4b1d>

První tři studie vedly k vytvoření tzv. NUPHAC-EU rámce/modelu pro roli roli sester v rámci interprofesionálního mezioborového týmu při poskytování farmaterapeutické/farmakoceutické péče a podávání léčivých přípravků v Evropě, který byl následně validován 923 sestrami, 240 lékaři a 199 farmaceuty.

→ Podrobné informace o validaci NUPHAC-EU rámce/modelu:

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34360162/>

<https://msweb.uantwerpen.be/Mediasite/Play/61396a9e110e4b8586110857f47c7c2d1d>

Delfský proces byl využit během čtvrté studie pro stanovení kompetencí nutných pro výkon činností souvisejících s poskytováním ošetrovatelské péče a participaci sester při zajištění farmakoterapeutické/farmaceutické péče tak, jak jsou identifikovány prostřednictvím NUPHAC-EU rámce/modelu. Konsensu bylo dosaženo pro 60 kompetencí vztahujících se k celkem 22 činnostem.

→ Podrobné informace o výstupech vzdělávání / kompetencích:

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34274774/>

Během páté části projektu byl stanovený NUPHAC-EU rámec/model využit pro posouzení úrovně integrace souvisejících kompetencí do učebních osnov studijních programů určených pro kvalifikační a specializační vzdělávání sester. Studie se zúčastnilo celkem 1939 studentů. Posuzována byla také úroveň na jaké je studenty vnímáno osvojení si kompetencí a úroveň znalostí u studentů posledních ročníků. Analýza výsledků svědčila pro potřebu rozšíření a prohloubení vzdělávání v této oblasti.

→ Podrobné informace o výstupech hodnocení kompetencí sester při poskytování farmaterapeutické/farmakoceutické péče a podávání léčivých přípravků: (v recenzním řízení) budou zveřejněny prostřednictvím

<https://www.demophac.nuphac.eu/>

→ Podrobné informace o výstupech hodnocení zaměření studijních programů pro vzdělávání sester na kompetence v oblasti poskytování farmaterapeutické/farmakoceutické péče a podávání léčivých přípravků: (v recenzním řízení) budou zveřejněny prostřednictvím

<https://www.nuphac.eu/erasmus-demophac>

S ohledem na výsledky studií provedených v rámci projektu DeMoPhaC, byl připraven také poziční dokument věnovaný problematice implementace integrované a na důkazech založené péče poskytované interprofesionálním mezioborovým týmem s cílem dosáhnout co možná nejvyšší úrovně zajištění péče z pohledu pacienta.

→ Poziční dokument NuPhaC:

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34199519/>

Pro získání více informací je možné využít následujícího kontaktu: jana.heczkova@lf1.cuni.cz